

вказують дані спеціальних досліджень, та практика передових господарств при зрошенні та відповідному температурному режимі, суданська трава здобуває нову якість як багатуокісна культура. Виходячи з цього, нами була висловлена препозиція, що суданська трава здатна забезпечити формування врожаю зеленої маси та насіння за один вегетаційний період (комплексне використання посівів). Одержання насіння із звичайних фуражних посівів при агро-екологічному обґрунтуванні і технологічному забезпеченні основних прийомів вирощування цієї культури дозволяють ставити виробництво насіння на гарантовану основу.

За багаторічними даними підзони південного Степу України сума середньодобових активних температур складає 3000–3200⁰. Фактичний стан температурного режиму періоду вегетації забезпечує можливість повноцінного врожаю зеленої маси з сумою активних температур на рівні 1027–1159⁰. Для послідуєчого формування другого насінневого укусу потрібна сума температур в межах 1718–1883⁰. Таким чином, загальний рівень потреби температур для утворення зеленої маси і насіння становить 2748–2946⁰ при тривалості вегетаційного періоду 140 – 146 днів, з них для формування насіння 90 – 93 дні.

Обґрунтовані рекомендації комплексного вирощування суданської трави при зрошенні дають змогу одержати в рік посіву 78 – 85 ц/га сіна і 5,4 – 6,8 ц/га насіння. Спосіб сівби при цьому – рядовий, норма висіву – 2,0 млн схожих насінин на 1 гектар.

Вирішення проблеми у вдосконаленні комплексного вирощування суданської трави допоможуть повернути втрачені посівні площі цієї культури, стабілізувати виробництво насіння та корму.

РЕАКЦІЯ РІЗНИХ СОРТІВ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ НА АГРОЕКОЛОГІЧНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ

О.О.ЖУЖА – аспірант, Херсонський ДАУ

Наукові керівники: доктора с.-г. наук, професора

Жарінов В.І. і Орлюк А.П.

Вивчались районовані та перспективні сорти озимої пшениці, які різняться за еколого-генетичним походженням, методами створення і термінами їх використання у виробництві. Сорти створені в різних селекційно-генетичних центрах: Одеська 162, Альбатрос одеський, Ювілейна 75 (Селекційно-генетичний інститут), Донецька 46, Донецька 48 (Донецький НІІ агропромислового виробництва),

Юна (Краснодарський НДІ сільського господарства), Херсонська 86, Херсонська остиста, Находка 4, Находка 7 (Інститут зрошуваного землеробства).

Ставилась задача вивчити реакцію сортів на різні умови вирощування (зрошення, богара, строки сівби: 15.09., 25.09., 5.10.) і провести їх оцінку за господарсько-ціннісними ознаками. Роки досліджень 1996 і 1997.

Погодні умови в роки досліджень сильно відрізнялись. Так в період вегетації 1995-96 рр. склались несприятливі умови для росту і розвитку озимої пшениці. Кількість опадів за період з вересня по липень склала 338,7 мм, що на 27,7 мм більше, ніж середня багаторічна за даний період. Однак основна кількість опадів 72,8% припадає на осінньо-зимовий період, а в період проходження основних фаз органогенезу їх катастрофічно не вистачало. За березень-червень випало на 45 мм менше середньої багаторічної норми. Рослини озимої пшениці підпадали під негативний вплив високих температур. Відносна вологість повітря була нижче середньої багаторічної, спостерігалось 21 день з суховіями, що привело до різкого зниження врожайності. В період вегетації 1996-97 рр. ці фактори не чинили негативного впливу на формування врожаю, випало 441,7 мм опадів, а за березень-червень 208,1 мм, що на багато більше середньої багаторічної норми, а під час наливу зерна відносна вологість повітря жодного разу не опускалась нижче 50%. Погодні умови які склались в період проведення дослідів, суттєво вплинули на довготривалість вегетаційного періоду і тривалість міжфазних періодів. В екстремальних умовах вегетації 1995-96 рр., порівняно з сприятливими умовами 1996-97 рр., різко скоротилися періоди "вихід в трубку – колосіння" й "колосіння – повна стиглість". Так збільшення тривалості формування і наливу зерна в 1997 р. на 9 днів забезпечило значне збільшення врожайності озимої пшениці (11 ц/га) в середньому по всіх сортах.

Встановлено, що строки сівби впливають на період "сходи – вихід в трубку", а на інші періоди їх вплив незначний.

Умови вирощування (зрошення, богара) впливають на проходження основних фаз розвитку озимої пшениці. Так при зрошенні скорочується тривалість періодів "сівба – сходи", "сходи – кущіння" від одного до трьох днів, і збільшуються періоди формування та наливу зерна, що також обумовлює підвищення маси зерна.

Всі сорти дають значне збільшення (15-20 ц/га) при вирощуванні в умовах зрошення в порівнянні з богарою.

Сівба в оптимальні строки (25. IX) збільшує валовий збір зерна на 4-5 ц/га, при рівних витратах.

Використання адаптованих сортів по відношенню до ґрунтово-

кліматичних умов півдня України збільшує врожайність на 5-10 ц/га.

Тому ми рекомендуємо використовувати у виробництві сорти: Херсонська 86, Находка 4, Находка 7, Херсонська остиста. Альбат-рос одеський, Одеська 162.

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАКОПИЧЕННЯ ЕФІРНОЇ ОЛІЇ В ТИМ'ЯНІ ЗВИЧАЙНОМУ ПРИ РІЗНИХ ПРИЙОМАХ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

В.О.ЧАБАН – Херсонський ДАУ

Тим'ян звичайний теплолюбива рослина, родини губоцвітних, батьківщина північно-західна частина Іспанії, росте на сухих відкритих місцях. В країнах СНД в дикому виді не зустрічається.

Нами в 1994 -1997 роках були проведенні дослідження по вивченню глибини оранки, способів сівби, строків сівби, норм внесення органічних та мінеральних добрив на врожайні та біохімічні властивості тим'яна звичайного.

Дослідження проводились на темно каштанових ґрунтах з вмістом гумусу 2,5%, з великим вмістом пиляки та з низьким вмістом водорозчинних агрегатів крупніших 0,25 мм.

Як показали дослідження в початковий період свого розвитку тим'ян звичайний потребує підвищеної вологості верхнього шару ґрунту -75 % Г.П.В., а в подальшому - 65 % Г.П.В.

При оранці 20-22 кількість бур'янів на 1 м² була 56 шт., оранка 28-30 см. привела до зменшення бур'янів - 32 шт., що привело до зменшення кількості прополювань в досліді.

Вивчення вирощування тим'яна звичайного з міжряддями 45-70 см показало, що при ширині міжрядь 45 см урожайність була 6,5 ц/га, вміст олії -1,4 %. Схема 70 см привела до різкого зниження врожайності на 2,4 ц/га. Дані досліді проводились на фоні внесення органічних та мінеральних добрив: гній 40 т/га N₆₀P₆₀. Проведенні дослідження по вмісту ефірної олії з одного куща була в центральній частині - 1,8%, боковій – 0,8% дані результати були отримані при ширині 45 см. Зниження відбулось в результаті того, що бокова частина куща була затінена другим кущем, при ширині міжрядь 70 см розподіл ефірної олії було таким: в центральній - 1,8 %, боковій 1,6%.

Зниження олії було і в нижній частині куща, верхня частина куща мала олії 1,8%. Все залежало від того як були розташовані листки до сонця, затінення приводило до зниження олії в рослині.

Дані дослідів дають змогу рекомендувати господарствам пів-